

Форма № Н - 3.04

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра музичного мистецтва і хореографії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Г.В.Музиченко

2020 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 ОСВІТА

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ – МУЗИЧНЕ
МИСТЕЦТВО)**

РІВЕНЬ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ)

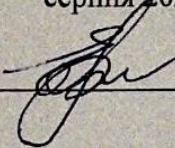
Одеса, 2020

Розробники:

докт. пед. наук, завідувач кафедри музичного мистецтва і хореографії, професор О.Є. Реброва, докт. мистецтвознавства, професор кафедри музичного мистецтва і хореографії С.В. Шип, канд.пед.наук, доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії Н.О. Батюк.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музичного мистецтва і хореографії

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри О.Є. Реброва

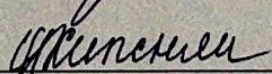
«28» серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол від 21 грудня 2020 року № 4

Голова науково-методичної комісії Т. Ю. Осипова

Учений секретар науково-методичної комісії О. А. Галіцан

Завідувач відділу аспірантури і докторантури..... І. А. Хижняк

©ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2020 р.

© Реброва О.Є., Шип С.В., Батюк Н.О., 2020 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма орієнтована на підготовку до фахового вступного іспиту з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація – музичне мистецтво) для підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії (третій освітньо-науковий) рівень.

Зміст програми охоплює в повному обсязі основні наукові категорії музичної педагогіки, поняття, терміни, закономірності та особливості музично-освітнього процесу у ЗВО та загальної музичної освіти школярів. Передбачає структурування інформаційного матеріалу за такими змістовими блоками: «Загальні основи мистецької та музичної педагогіки»; «Навчання музичного мистецтва школярів», «Фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва»; «Методика та інноваційні технології музичного навчання».

Здобувач повинен

Знати:

- сутність музичної педагогіки та її основні категорії;
- зв'язки музичної педагогіки з іншими науками;
- методологічні основи та концептуальні музичної освіти;
- функції музичного мистецтва у соціокультурному просторі;
- особливості музичного навчання школярів початкової школи;
- особливості інтегрованого навчання мистецтва;
- музичні здібності школярів;
- основні методи музичного навчання школярів різних вікових груп;
- зміст і напрями діяльності вчителя музичного мистецтва;
- особливості фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва як цілісної системи;
- принципи та методи педагогічного дослідження у галузі мистецької освіти ;
- форми і методи організації освітнього процесу з фахової підготовки навчання майбутніх учителів музичного мистецтва (за видами);
- основні форми контролю результатів засвоєння фахових компонентів (дисциплін).

Уміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями мистецької педагогіки;
- аналізувати тенденції реформування системи вищої освіти в Україні, зокрема в підготовці фахівців музично-педагогічної освіти;
- характеризувати наукові уявлення про закономірності мистецького освітнього процесу;
- обґрунтовувати доцільність застосування методів музичного навчання відповідно до поставлених завдань;
- спиратися на власний музично-виконавських та методичний досвід музичного навчання;
- оперувати музичним мисленням, аргументувати вибір музично-освітньої дії (виконавської, інтерпретаційної, пояснювальної тощо) ;
- користуватися знаннями музичного репертуару як педагогічного ресурсу музично-освітнього процесу;
- відрізнити інноваційні та традиційні методи музичного навчання.

Організаційна форма проведення екзамену:

Екзамен проводиться у формі відкритої дискусії або у формі круглого столу. Кожен має висловити власну думку стосовно поставленого запитання. Екзаменатор може спонукати присутніх до дискусії, ставити проблемні запитання, або спеціально пропонувати помилкові відповіді, що має викликати дискусію. Окремо додаються кожному абітурієнту

три питання з програми, що уточнюють якість знань та умінь.

Передбачено письмове обґрунтування абітурієнтом перспективної наукової проблеми, яку він бажає досліджувати.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ – МУЗИЧНЕ
МИСТЕЦТВО)**

- 1. Мистецька освіта як наукова галузь.** Об'єкт і предмет мистецької освіти, категорії та ключові поняття мистецької освіти. Музичне мистецтво в системі мистецької освіти.
- 2. Мистецька освіта як суспільне явище.** Актуальні питання мистецької освіти; основні дисципліни, що складають зміст мистецької освіти. Види мистецтва, які, вивчаються у формальний, неформальний та інформальний спосіб. Завдання мистецької освіти у соціокультурному просторі.
- 3. Музична освіта як складова мистецької освіти. Музика як вид мистецтва, її зв'язки з іншими видами мистецтва в контексті завдань музично-педагогічної освіти та загальної музичної освіти школярів.**
- 4. Функції музичної освіти.** Історичні витoki функцій музичного мистецтва. Особливості комунікативної, просвітницької, виховної, естетичної, аксеологічної функцій. Мотиваційно-виховний вплив музичної освіти.
- 5. Міжпредметні зв'язки музичної педагогіки.** Зв'язки музичної педагогіки з дисциплінами гуманітарного циклу. Психолого-педагогічні основи музичної педагогіки. Зв'язки музичної педагогіки з культурологією, естетикою, мистецтвознавством.
- 6. Музичне навчання як провідна галузь музичної освіти.** Мета, завдання музичного навчання; основні категорії та поняття, терміни та атрибути музичного навчання. Особливості музичного навчання на сучасному етапі реформування освітньої галузі. Спільне та відмінне у навчанні, вихованні та розвитку.
- 7. Формування духовної культури особистості як завдання музичного навчання.** Багатогранність духовної культури особистості. Музичне мистецтво в контексті духовної культури. Естетичне та моральне вдосконалення людини засобами музичного мистецтва.

8. **Гуманістична парадигма мистецької освіти та музичного навчання.** Мистецтво як відтворення буття людини; право кожної дитини на музичне навчання. Ціннісні орієнтири у виборі репертуару в контексті гуманістичної парадигми.
9. **Національні, регіональні та етноментальні особливості мистецької освіти та музичного навчання.** Національні традиції як змістова лінія музичного навчання. Вибір репертуару в контексті національних основ музичного виховання та навчання школярів.
10. **Культурологічна парадигма музичного навчання.** Культурологічний підхід мистецької освіти. Полікультурний підхід як різновид культурологічної парадигми музичного навчання. Традиції у музичному навчанні. Міжкультурна інтеграція музичного навчання.
11. **Особливості формування музичної культури школярів на сучасному етапі.** Феноменологія музичної культури особистості. Основні складники музичної культури школярів. Вікові особливості формування музичної культури школярів.
12. **Музичні здібності школярів.** Класифікація музичних здібностей. Концепція Б.Теплова щодо різновидів музичних здібностей. Врахування вікових особливостей школярів щодо розвитку їх музичних здібностей.
13. **Діагностика музичних здібностей (за видами).** Рекомендовані вправи для діагностування музичного слуху. Рекомендовані вправи для розвитку різновидів музичних здібностей (за видами).
14. **Основні види музичної діяльності школярів на уроках музичного мистецтва.** Слухання музики та відмінність цього процесу від сприйняття, музичні рухи, спілкування з приводу музики, імпровізація тощо.
15. **Вивчення музичної грамоти та формування музичної грамотності школярів.** Сутність понять «музична грамота» та «музична грамотність». Їх зміст, спільне та відмінне. Методи навчання музичної грамоти.
16. **Інтегровані програми вивчення мистецтва в школі.** Сутність принципу інтеграції. Мистецький синтез та його застосування в освітньому процесі сучасної школи. Підготовка учителів музичного мистецтва до реалізації принципу інтеграції мистецтва.

17. **Актуальні проблеми фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.** Модернізація та інновації музичної освіти та підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в змінах соціокультурного простору.
18. **Сучасні наукові підходи до фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.** Культурологічний, компетентнісний, комунікативний, творчо-діяльнісний підходи та їх застосування у фаховій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.
19. **Компетентнісна парадигма музичної освіти.** Сутність компетентнісного підходу та його вплив на організацію освітнього процесу. Основні фахові компетентності та стратегія їх формування в освітньому процесі ЗВО.
20. **Методологічні основи музично-освітнього процесу.** Культурологічний, системний, когнітивний, індивідуальний, інноваційний підходи. Значущість інтеграційного підходу на сучасному етапі музичної освіти.
21. **Особливості фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва за видами.** Історико-теоретична підготовка, вокальна, вокально-хорова, диригентсько-хорова, музично-інструментальна, методична.
22. **Історико-теоретична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.** Специфіка історико-теоретичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Теоретична підготовка та її педагогічне спрямування. Історична підготовка та її педагогічне спрямування.
23. **Вокальна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.** Основи постановки голосу як провідний процес вокальної підготовки. Методичні основи вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Підготовка до концертних виступів.
24. **Інструментально-виконавська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.** Методична засади навчання гри на музичних інструментах: фортепіано, скрипка, гітара, бандура, духові інструменти. Педагогічна спрямованість інструментально-виконавської підготовки.
25. **Диригентсько-хорова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.** Специфіка диригентської підготовки та вміння співати в хоровому колективі. Управлінські уміння керування хоровим колективом. Робота з хоровими партитурами. Педагогічна спрямованість диригентсько-хорової підготовки.

- 26. Методична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.**
Сутність методичної підготовки. Основні змістові складники методичної підготовки. Педагогічна практика як умова реалізації методичної підготовки.
- 27. Сучасні технології музичного навчання.** Сутність мистецької інноватики. Інноваційні підходи: проєктивні, міждисциплінарні, акмеологічні, ІКТ та їх застосування в освітньому процесі.
- 28. Самостійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.**
Мета самостійної підготовки, форми її організації. Засоби самоорганізації та самоконтролю.
- 29. Творча діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва.**
Психологічні засади творчості. Виконавська творчість; творча самореалізація. Творча взаємодія. Спрямування творчої діяльності на продуктивність фахової педагогічної підготовки.
- 30. Моніторинг якості фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.** Модульна система, форми контролю знань, умінь, критерії оцінювання фахових компетентностей. Оцінювання творчої діяльності та виконавської майстерності. Інтерпретація творів в контексті оцінювання якості фахової підготовки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Якісна характеристика відповіді
91–100	Відмінно	Абітурієнт є активним учасником дискусії та «круглого столу», намагається надати відповіді на усі запитання, вміло оперує знаннями, виявляє ініціативу та висловлює власні міркування, демонструє зацікавлення проблемою, що обговорюється. В індивідуальному опитуванні дає повну та розгорнуту та аргументовану відповідь, володіє понятійним, термінологічним апаратом, наводить приклади. Має публікації, які доводять осмисленість проблеми майбутнього дослідження. Аргументовано доводить (письмово або усно) проблему майбутнього дисертаційного дослідження.
71–90	Добре	Абітурієнт проявляє дієвість, підготовленість до випробування, відповідає на запитання, проте не є ініціатором дискусії під час «круглого столу». В індивідуальному опитуванні допускається незначних помилок, але в цілому володіє понятійним та термінологічним апаратом; у разі вірних відповідей не аргументує їх, наведені приклади непереконливі. Демонструє зацікавлення певної науковою проблемою, яку обирає для подальшого дисертаційного дослідження.

51–70	Задовільно	Абітурієнт демонструє невпевненість та слабку підготовленість, що виявляється у пасивній поведінки під час дискусій в умовах «круглого столу». В індивідуальному опитуванні дає помилкові відповіді, слабо володіє понятійним та термінологічним апаратом; утруднюється у наведенні прикладів. Невпевнено пояснює проблему майбутнього дисертаційного дослідження.
0–50	Незадовільно	Абітурієнт не бере участі у дискусіях, не підготовлений до них. Не усвідомлює змісту проблемних питань, що дискутуються. В індивідуальному опитуванні демонструє відсутність орієнтації в понятійному та термінологічному апараті, відповіді помилкову, приклади не наводить. не наводить. Не уявляє проблему та тему перспективного дисертаційного дослідження.

1. Рекомендована література

1. Гончаренко, С. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ: Либідь.
2. Масол, Л. М. (2012). *Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів*. Київ: Шкільний світ.
3. Михайличенко, О. В. (2004). *Основи загальної та музичної педагогіки: Теорія та історія: Навчальний посібник*. Суми: Вид. «Наука».
4. Михаськова, М. (2007). *Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики*. (Автореф. дис. канд. пед. наук), Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
5. Ніколаї, Г. Ю., Черкасов В. Ф. (2018). *Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник . За заг. ред. Тайнелъ Е. З. . Вид.2-ге. , Львів, ЛНУ імені Івана Франка , Харків*.
6. Назайкинский, Е. (1972). *О психологии музыкального восприятия*. Москва: Музыка. Получено из www.docme.ru/doc/1698389/nazajkinskij.-o-psihologii-muzykal._nogo-voSPIriatiya
7. Олексюк, О. М., & Ткач, М. М. (2004). *Педагогіка духовного потенціалу особистості*. Київ: Знання України.
8. Олексюк О.М., Ткач М.М., Лісун Д.В. (2013). *Грменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті. Колективна монографія, Київ*.
9. Падалка, Г. М. (1982). *Учитель, музика, діти*. Київ: Музична Україна.
10. Падалка, Г. М. (2008). *Педагогіка мистецтва: Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін*. Київ: Освіта України.
11. Побережна, Г. І., & Щериця, Т. В. (2004). *Загальна теорія музики: Підручник*. Київ: Вища школа.
12. Ростовський, О. Я. (1991). *Взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроках музики: Методичні рекомендації*. Київ: Освіта.
13. Ростовський, О. Я. (1997). *Педагогіка музичного сприймання: Навчально-методичний посібник*. Київ: ІЗМН.
14. Ростовський, О. Я. (2000). *Музична освіта в Україні на межі тисячоліть: Стан, проблеми, перспективи. Мистецтво та освіта, 4, 2-6*.
15. Ростовський, О. Я. (2001). *Методика викладання музики в основній школі: Навчально-методичний посібник*. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан.

16. Рудницька, О. (2001). Світоглядна функція мистецтва. *Мистецтво та освіта*, 3, 10-13.
17. Рудницька, О. П. (1998). *Музика і культура особистості: Проблеми сучасної педагогічної освіти: Навчальний посібник*. Київ: ІЗМН.
18. Рудницька, О. П. (Ред.). (1998). *Основи викладання мистецьких дисциплін: Навчальний посібник*. Київ: Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України.
19. Цыпин, Г. М. (Ред.). (1994). *Психология музыкальной деятельности*. Москва.
20. Черкасов, В.Ф. (2017). *Основи наукових досліджень у музично-освітній галузі. Підручник..* Кіровоград.ю РВВ КДПУ ім. В.Вінниченка, 316 с.
21. Шевнюк, О. А. (2003). *Культурологічна освіта майбутнього вчителя: Теорія і практика*. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова.
22. Щолокова, О. П. (2007). *Методика викладання світової художньої культури: Підручни для студентів педагогічних університетів*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова.
23. Юсов, Б. П. (2001). Принципи побудови інтегрованих поліхудожніх програм з образотворчого мистецтва. *Мистецтво і освіта*, 3, 40-41.